

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.836/2010/5.szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2011. év február hó 10. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A lopás büntette miatt az I. rendű terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű terhelt által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kunszentmártoni Városi Bíróság 1.B.59/2007/51. számú ítéletét és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság 18.Bf.149/2009/4. számú végzését az I. rendű vádlott tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Kunszentmártoni Városi Bíróság a 2008. december 11. napján kihirdetett 1.B.59/2007/51. számú ítéletével az I. rendű terhelt bűnösségét 2 rendbeli lopás büntetében (Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pontja, (5) bekezdés b) pontja, melyből 1 rendbelit társtettesként követett el) állapította meg. Ezért az I. rendű terheltet - halmazatai büntetésül - 3 évi börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. Rendelkezett a bíróság a járulékos kérdésekről is.

(Az elsőfokú bíróság döntött a felülvizsgálati indítvánnyal nem érintett II. rendű terhelt büntetőjogi felelősségéről is.)

Az elsőfokú bíróság ítéletének - a másodfokú bíróság által kiegészített - tényállása szerint:

1) Az I. rendű terhelt meglátta a B. Kft. telephelyén álló, az eszköznyilvántartásban 1.400.000.- forint értékben szereplő, javításra, felújításra szoruló, homokrakodó gépet. Telefonon érdeklődött a kft. vezetőjétől, hogy a gép eladó-e, de megállapodás közöttük nem jött létre. Az I. rendű terhelt alkalmazottjával és más, ismeretlen személyekkel a - hiányosan körbekerített - telephelyen megjelent, ahol a homokrakodót lángvágóval feldarabolttatta, és vashulladékként értékesítette. A sértettnek okozott mintegy 1.200.000.- forint kárból a vashulladék lefoglalásával 288.200.- forint megtérült.

2) Az I. rendű terhelt a sértett szolnoki fűtőházában meghúzódozó II. rendű terhelttől kapott információ alapján megjelent munkásaival, hogy az ott található beépített vasanyagokat kibontsa. Tudott arról, hogy az ott korábban engedéllyel bontást végző cég azért távozott, mert a további munkához bontási engedéllyel nem rendelkezett.

Az I. rendű terhelt - annak ellenére, hogy sem a tulajdonos engedélyével, sem érvényes bontási engedéllyel nem rendelkezett - munkásokkal a beépített vasanyagokat kibontatta, feldarabolttatta. A szétدارolt vasanyagok teherautóra rakásában a II. rendű terhelt is segédkezett. Az I. rendű terhelt kisteher-gépkocsijával 1.970 kg súlyú és 79.600.- forint értékű vasanyagot elszállított, és a vashulladék felvásárlónál értékesített. Ebből a II. rendű terheltnak 5.000.- forintot juttatott. További 460 kg súlyú, 18.400 forint értékű vasanyagot az I. rendű terhelt szolnoki telephelyére szállítottak.

A helyszínen további 9.690 kg súlyú, 387.0600.- forint értékű vasanyagot darabolnak össze és készítették elő az elszállításra. A tehergépkocsira felpakolva a kiérkező rendőrről 2.000 kg mennyiséget talált, amelynek elszállítást megakadályozták.

A terheltek által okozott, összesen 484.000.- forint kárból 79.600.- forint értékű vashulladéknak a felvásárlónál, 18.400.- forint értékűnek az I. rendű terhelt telephelyén, illetve a helyszínen 387.600.- forint értékben történt lefoglalással megtérült.

A másodfokon eljáró Hajdú-Bihar Megyei Bíróság a 2009. szeptember 3. napján jogerős 18.Bf.149/2009/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét az I. rendű terhelt tekintetében helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság ítéletének a dolog elleni erőszakkal elkövetettnek minősítéssel összefüggő jogi hiányosságait pótolva kifejtette, hogy bár a törvény a dolog elleni erőszak fogalmát nem határozza meg, azt a bírói gyakorlat egységesen kialakította: így nem akadályozza e minősítő körülmény megállapításának, hogy az erőszak magára az

eltulajdonítani szándékolt dologra irányul, az elkövető az idegen ingó dolog elvétele érdekében a mindennapi életben nem szokásos magatartást tanúsít, rendeltetésellenes fizikai hatást gyakorol.

A jogerős bírói határozat ellen az I. rendű terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, amely szerint az eljáró bíróságok tévesen minősítették a terhére rótt lopási cselekményeket dolog elleni erőszakkal elkövetettnek, valamint a tényállás 2) pontjában megállapított bűncselekmény nem befejezett, csak kísérlet (Be. 416. § (1) bekezdés b) és c) pontja). Álláspontjának alátámasztására a BH.1986.402, 1989.95., valamint az 1990.90. számon közzétett eseti döntésekre hivatkozott. Mindemellett vélekedése szerint a bíróság indokolási kötelezettségének sem tett eleget, mert nem adott számot arról, hogy az elkövetési értéket, kárt milyen bizonyítékok alapján állapította meg, és miért minősítette a cselekményt nagyobb értékre elkövetettnek. Indítványozta az első- és másodfokú bíróság határozatának hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását.

A Legfőbb Ügyészség BF.2666/2010. számú átiratában - és képviselője a nyilvános ülésen - a felülvizsgálati indítványt a tényállást támadó részében a törvényben kizártnak, érdemben pedig alaptalannak tartva - a jogerős ítélet hatályban tartását indítványozta. Osztotta a megyei bíróságnak a töretlen bírói gyakorlattal (BH.1980.47., 1981.7. számú eseti döntéseiben foglaltakkal) egyező jogi álláspontját abban, hogy a dolog elleni erőszak nem szűkíthető le a betörés és a zárfeltörés eseteire. Az elvétel érdekében valamely dologra (az elkövetési tárgyra) erő kifejtéssel rendellenes és általában állagkárosodással is járó fizikai ráhatás a dolog elleni erőszakkal elkövetés valamennyi ismervét megvalósítja. A cselekmények minősítése törvényes. Figyelemmel arra, hogy a kísérletre a befejezett bűncselekmény büntetési tételét kell alkalmazni - a büntető anyagi jog szabályaival összhangban álló az alkalmazott joghátrány is. Az indokolási kötelezettség megszegésére hivatkozó érvelés téves, a felülvizsgálatot megalapozó eljárási szabályszegés nem állapítható meg.

A nyilvános ülésen a védő az indítvánnyal egyezően szólalt fel. Az elkövetési érték körében az indokolási kötelezettség nagyfokú megsértése miatt a megtámadott határozat hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására kötelezését kérte.

Az I. rendű terhelt felszólalásában arra hivatkozott, hogy a munkagép csupán egy ottfelejtett, a használhatatlanságig leromlott állapotú eszköz volt.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 423. § (4) bekezdésének megfelelően az indítványban felhozott érveket a felülvizsgálat törvényileg szabályozott okainak tükrében vizsgálta. A jogerős határozatban

megállapított tényállást a Be. 423. § (1) bekezdésének megfelelően irányadónak tekintette.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján akkor van helye felülvizsgálatnak, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve a II-IV. pontjában pontosan meghatározott, kimerítően felsorolt eljárási szabálysértéssel került sor.

A felülvizsgálati indítvány olyan (ún. abszolút) eljárási szabálysértésre (Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontja) hivatkozott, amely a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálat alapjául szolgálhat. Ám ez az álláspont téves.

A vagyon elleni bűncselekmények elbírálása esetén az elkövetési érték, kár, vagy a vagyoni hátrány összege a történeti tényállás része, így annak támadása a felülvizsgálati eljárásban akkor is a törvénytől fogva kizárt, ha ez minősítés-változást eredményezne (BH.2009.71.). Ezért annak vitássá tétele a tényállás támadása, amely a Be. 423. § (1) bekezdés második mondatára figyelemmel tilalmazott. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására nem kerülhet sor, ilyen eltérő tényállás megállapítása érdekében a jogerős döntés hatályon kívül helyezésére sincs törvényes lehetőség.

Mindemellett a Be. 373. § (1) bekezdés III. a) pontjában megjelölt eljárási szabálysértés akkor állapítható meg, ha a bíróság a büntetőjogi főkérdésben (bűnösség, jogi minősítés, büntetéskiszabás) olyan mértékben mulasztja el indokolási kötelezettségét, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Az alapügyben eljáró bíróságok a büntetőjogi főkérdések tekintetében indokolási kötelezettségüket teljesítették, az ítéleti megállapítások helytállóak. Megállapíthatók az ítéletből azok a jogi érvek, amelyek alapjául szolgáló bírói jogi állásfoglalással függenek össze.

A Legfelsőbb Bíróság alaptalannak, és jogilag tévesnek találta a lopási cselekmények dolog elleni erőszakkal megvalósulását vitató érvelést is. E körben mindenben osztotta a másodfokú bíróság és a Legfőbb Ügyészség álláspontját.

A bírói gyakorlat számos döntéssel munkálta ki azt a jelenleg is követett anyagi jogi értelmezést, amely szerint a dolog elleni erőszak -, mint átfogóbb elnevezés - magába foglalja a helyiségbe vagy bekerített helyre erőszakkal való behatolást és a megőrzésre szolgáló készülék feltörését. Ezek az elkövetési módok azonban nem kizárólagos esetei a dolog elleni erőszaknak, ilyennek kell tekinteni minden olyan magatartást, amely során az elkövető az

elvitel érdekében az eltulajdonítani szándékolt tárgyat a dologra gyakorolt erő kifejtéssel, rendellenes és általában állagkárosodással is járó fizikai ráhatással szerzi meg (BH. 1980.47., EBH.2000.290.).

Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt a tulajdonos engedélye nélkül, annak telephelyén a homokrakodó gépet lángvágóval feldarabolgatta, és a vashulladékot értékesítette. Az épületbe beépített vasanyagokat kibontatta és feldarabolgatta, részben elszállította és értékesítette, részben saját telephelyére szállította, illetve az elszállításához teherautóra felpakoltatta. A védői érvek alátámasztására felhozott, Bírósági Határozatokban közzétett döntés a jelen ügyben irreleváns, mert a folytonosság hiányos kerítést, amely a jelen esetben nem valódi, hanem jelképes akadály volt - a bejutás érdekében nem kellett megbontani, de nem is ez alapozta meg a cselekmény dolog elleni erőszakkal elkövetettnek minősítését.

A dolog elleni erőszakkal elkövetett lopás kísérlete csak akkor lenne az I. rendű terhelt terhére róható, ha az összetett, több mozzanatú bűncselekmény tényállási elemei közül csupán a dolog elleni erőszakot (a vasanyag kibontását, feldarabolgását) megkezdte. Az irányadó tényállás szerint a vasanyagot az épületből kibontották, egy része már elszállítása és értékesítésre, illetve az I. rendű terhelt telepére került, a többit pedig a tehergépkocsira felpakolták.

Az adott esetben az I. rendű terhelt elkövetési magatartása mindenben megfelel a fentiekben kifejtett ismérveknek, ezért a megállapított tényálláshoz képest a terhére rótt lopási cselekmények befejezett és dolog elleni erőszakkal elkövetettnek minősítése a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül történt.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Be. 426. §-a alapján a megtámadott határozatokat hatályukban fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot a Be. 416. § (4) bekezdés b) pontja kizárja. Az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásával összefüggő tájékoztatás a Be. 418. § (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2011. február 10.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Gábor s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző
Kné